

Fakultet za poslovne studije i pravo
Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvo
Univerziteta „Union - Nikola Tesla“, Beograd
Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić

Deseta naučna konferencija sa međunarodnim učešćem

**STRADANJE SRBA, JEVREJA,
ROMA I OSTALIH NA TERITORIJI
BIVŠE JUGOSLAVIJE**

Zbornik apstrakata

Beograd, Republika Srbija, 2023

Izdavač

Fakultet za poslovne studije i pravo,
Univerzitet „Union – Nikola Tesla“, Beograd, Republika Srbija

Suizdavači

Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvo,
Univerzitet „Union – Nikola Tesla“, Beograd, Republika Srbija
Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić

Za izdavača

Prof. dr Milan Radosavljević, dekan Fakulteta za poslovne studije i pravo

Odgovorni urednici

Prof. emeritus dr Života Radosavljević,
Fakultet za poslovne studije i pravo, Univerziteta „Union – Nikola Tesla“ u Beogradu, Srbija

Prof. dr Dragan Tančić,

Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić, Srbija

Doc. dr Viktorija Rjapuhina,

Institut za srpski jezik i komunikacije,
Belgorodski državni tehnološki univerzitet Šuhov, Rusija

Dizajn korica

Pavle Nikolić

Priprema za štampu

Dušan Stamenović

Štampa

Štamparija Draslar List, Beograd

Godina

2023.

Tiraž: 100

Redakcija

Fakultet za poslovne studije i pravo,
Jurija Gagarina 149A, Staro sajmište 29
11070 Novi Beograd
Telefon: +381 11 31 31 246
mejl: holokaust.sajmiste@fsp.edu.rs
www.fsp.edu.rs

ISBN 978-86-6102-110-7

Faculty for Business Studies and Law in Belgrade
Faculty for Information Technology and Engineering
University „Union - Nikola Tesla“, Belgrade
Institute for Serbian Culture Priština - Leposavić

*The Tenth Scientific Conference
with International Participation*

**SUFFERING OF SERBS, JEWS,
ROMA AND OTHERS IN THE FORMER
YUGOSLAVIA**

Book of Abstracts

Belgrade, Republic of Serbia, 2023

УДК 341.322.5(497.115)“1941/1945”(048)
341.485(=163.41)(497.115)“1941/1945”(048)

НЕКОЛИКО СВЕДОЧЕЊА О ПОЛОЖАЈУ КОЛОНИСТА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Александар Павловић

Институт за српску културу Приштина-Лепосавић, Република Србија;
alek.pavlovic@hotmail.com

***Апстракт:** Због нејоволној социоекономској стања у ком се Косово и Метохија налазило након ослобођења од вишевековне турске владавине власти Краљевине СХС (Југославије) сровеле су на овом подручју аграрну реформу, са циљем експропријације земљишта великих, феудалних поседа, и његове расподеле сељаштву које је било без земље или је иреходно чистлучило на имањима ага и беџова. Упоредо са аграрном реформом сроведена је и колонизација, на основу које је од 1918. до 1941. године на Косову и Метохији насељено више десетина хиљада колониста, ирехжно Срба, из различитих, углавном плодном земљом сиромашних крајева Краљевине СХС (Југославије). Са избијањем Другој светској рату на иростору југословенске државе највећи део колониста нашао се на удару албанских оружаних формација које су стаале на страну окупатора, што је довело до њиховој иротиона, уништавања имовине, физичких ликвидација. Циљ рада иредставља иркушај иружања доириноса саиледавању ирложаја колониста у ирку райних година 1941-1945, ирсмаираној са аиектиа њихових ирјединачних судбина и сведочења. Иирираживана ирроблемаиика, у иром смислу, ирсмаирана је у аирироилошкој, хуманистиичкој ирсективи, што значи да је иажња у раду усмерена на анализу начина на који се иррадање колониста рефлектиовало кроз њихова судјективна стиановиштиа и њихове личне доживљаје. Овако конципиран, рад је усредсређен на наситојање да се драма кроз коју су колонисти у Другом светском рату ирпролазили, а која је била ироследица доитаја на макро илану, доље разуме иружањем увида у микро ниво друштиивене стиварности, који чине биографије и животиине ириче свакој ирјединца ионаосод. Иирираживањем је, на овај начин, учињен*

Покушај да се посредством својих казивања на светлост дана изведу неки од конкретних учесника колонизације на Косову и Метохији, са циљем да се њим њућем укаже на значај њихових џласова, који су у изучавању њосмајране ѡроблематике у досадашњој историографији често остјајали у друћом џлану. Резултати ѡриказани у раду добијени су на основу исћраживања базираној на ућоћреди ѡисаних историјских извора, на ѡрвом месћу архивске ћраће.

Кључне речи: Срби, колонисти, Косово и Метохија, Дрући светски райи, архивска ћраћа.

SEVERAL TESTIMONIES ABOUT THE POSITION OF COLONISTS IN KOSOVO AND METOHIJA IN THE SECOND WORLD WAR

Aleksandar Pavlović

Institute for Serbian Culture Prishtina – Leposavic, Republic of Serbia;
alek.pavlovic@hotmail.com

Abstract: *Due to the unfavorable social and economic situation in which Kosovo and Metohija were after liberation from the centuries-old Turkish rule, the authorities of the Kingdom of SHS (Yugoslavia) implemented an agrarian reform in this area, with the aim of expropriating the land of large, feudal estates, and distributing it to the peasants who were without land or previously worked on the estates of agas and beys. Along with the agrarian reform, colonization was implemented as well, on the basis of which tens of thousands of colonists, mostly Serbs, from different, mostly fertile, poor regions of the Kingdom of SHS (Yugoslavia), were settled in Kosovo and Metohija from 1918 to 1941. With the outbreak of the Second World War on the territory of the Yugoslav state, most of the colonists were attacked by Albanian armed formations that sided with the occupiers, which led to their persecution, destruction of property, and physical liquidations. The aim of this paper is an attempt to contribute to the understanding of the position of the colonists during the war years 1941-1945, viewed from the point of their individual destinies and testimonies. In this sense, the researched issue is viewed from an anthropological, humanistic perspective, which means that the attention in the work is focused on the analysis of the way in which the suffering of the colonists was reflected through their subjective viewpoints and their personal experiences. Conceived in this way, the paper is focused on an effort to better understand the drama that the colonists went through during the Second World War, which was a consequence of events on the macro level, by providing an insight into the micro level of social reality, which is made of the biographies and life stories of each individual. Through the research, in this way, was made an attempt to bring some of the concrete participants of the colonization in Kosovo*

and Metohija to the light of day through their stories, with the aim of pointing out the importance of their voices, which often remained in the background in the study of the observed issues in the historiography so far. The results presented in the paper were obtained on the basis of research based on the use of written historical sources, primarily archival material.

Key words: *Serbs, colonists, Kosovo and Metohija, Second World War, archival material.*

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.485(=411.16)(4)"19"(048)

341.322.5(4-12)"19"(048)

316.75"20"(048)

**NAUČNA konferencija sa međunarodnim učešćem Stradanje Srba,
Jevreja, Roma i ostalih na teritoriji bivše Jugoslavije (10 ; 2023 ;
Beograd)**

Zbornik apstrakata / Deseta naučna konferencija sa međunarodnim učešćem Stradanje Srba, Jevreja, Roma i ostalih na teritoriji bivše Jugoslavije, Beograd, 2023. godine ; [odgovorni urednici Života Radosavljević, Dragan Tančić, Viktorija Rjapuhina]. - Beograd : Fakultet za poslovne studije i pravo, Univerzitet "Union – Nikola Tesla" : Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvo, Univerzitet "Union – Nikola Tesla" ; Leposavić : Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić, 2023 (Beograd : Draslar List). - 234 str. ; 24 cm

Na spor. nasl. str.: Book of abstracts. - Srp. tekst i engl. prevod. - Tiraž 100.
- Str. 17-32: Predgovor / Života Radosavljević.

ISBN 978-86-6102-110-7 (FPSP)

1. Up. stv. nasl.

а) Холокауст -- Европа -- 20в -- Апстракти б) Жртве рата -- Југоисточна Европа -- 20в -- Апстракти в) Култура сећања -- 21в -- Апстракти

COBISS.SR-ID 85466377